

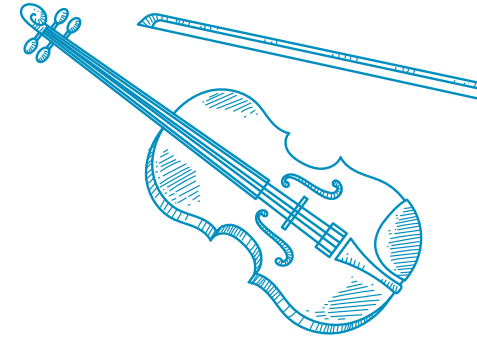
Open
MONUMENTENDAG
K

LEVEND
ERFGOED
9 EN 10
SEPTEMBER

**OPEN
MONUMENTEN
DAGEN**

SCHIEDAM 2023
PROGRAMMA

LEVEND ERFGOED VAN SCHIEDAM

Het landelijke thema voor de Open Monumentendagen wordt altijd zo gekozen dat de plaatselijke comités er vele kanten mee op kunnen. In 2023 valt het Schiedamse comité wat dat betreft extra met de neus in de boter. Het thema is: levend erfgoed. Ga maar na: dit slaat om te beginnen rechtstreeks op het Schiedamse verleden (en heden) als branders- en distillateursstad. In deze branche speelt gist – levende materie – een essentiële rol. Al eeuwen lang brengen de branders en de distillateurs biochemische processen op gang. U kunt dat bekijken in het jenevermuseum.

Dan kent onze stad met de Plantage uit 1767 het oudste echte stadspark van Nederland. Het ontwerp was aanvankelijk geïnspireerd door de tuinen van Versailles maar sinds de negentiende eeuw heeft het een romantisch uiterlijk. Schiedam heeft daarnaast voor een stad in de dichtbevolkte Rijnmond een uitgebreid areaal aan Parken. Het Volkspark (in de volksmond Sterrebos geheten) en het Julianapark dateren uit de eerste helft van de vorige eeuw. In het ontwerp is de hand te herkennen van J.K. Dominicus, het hoofd van de gemeentelijke plantsoenendienst. Deze *self made man* werd er door collega's uit het hele land bijgehaald als zij advies nodig hadden voor hun eigen groen.

Je kunt ook anders tegen levend erfgoed aankijken: monumenten blijven in leven als ze met behoud van hun kenmerken een taak krijgen die past bij de eisen van deze tijd. Zo worden ze geen dood element in het stedelijk landschap maar blijven zij in dagelijks gebruik. De meest spectaculaire voorbeelden zijn de Korenbeurs, nu de bibliotheek en het Sint Jacobs Gasthuis, nu het Stedelijk Museum Schiedam. Niemand kan het ontkennen. Schiedam leeft. Ik hoop dat u dat na een bezoek aan ons erfgoed van harte kunt onderschrijven.

Han van der Horst
voorzitter Comité Open Monumentendagen
Schiedam

INHOUDSOPGAVE

- 4 Activiteiten
- 7 Polderfietsroute
- 8 Binnenstad Schiedam
- 27 Kethel en Kerkbuurt

📷 @omdschiedam

📘 @omdsdam

🌐 www.Openmonumentendag.nl/schiedam

ACTIVITEITEN

A. OPENING OPEN MONUMENTENDAGEN

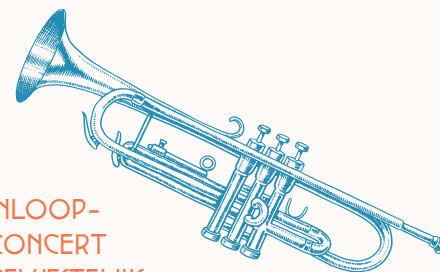
Vrijdag 8 september, 19:00 uur in Boksschool Hans de Jong, Singel 8
Traditiegetrouw verzorgt de Historische Vereniging Schiedam de officiële opening van de Open Monumentendagen. In lijn met het thema 'levend erfgoed' geeft Merel van der Vaart, conservator stadsgeschiedenis van het Stedelijk Museum Schiedam, een lezing over de boksgeschiedenis van Schiedam. Ze vertelt over de bokscers, trainers en gebouwen op een toepasselijke locatie: de boksschool van Hans de Jong. Hier hangt sinds juli 2023 het beeld dat kunstenaar Anne Wenzel aan de boksschool schonk boven de ring.

B. TORENBEKLIMMINGEN

Zaterdag en zondag, I-Punt in de Waag, Lange Kerkstraat 39

Er vinden gedurende de dag torenbeklimmingen plaats in de toren van de Grote Kerk. U kunt zich gratis inschrijven voor één van de wandelingen bij het I-Punt.

C. INLOOP-CONCERT GEWESTELIJK SENIOREN ORKEST

Zondag 10 september, 14:00 - 15:00 uur in de Havenkerk, Lange Haven 72

Het Gewestelijk Senioren Orkest is een harmonieorkest met als dirigent Richard Vrijhoef. Het orkest speelt allerlei genres; van klassieke muziek, musicals en jazzy stukken tot populaire muziek zoals bijvoorbeeld pop en Franse chansons.

D. CAKE EN KOEK VERSIEREN VOOR KINDEREN

Zaterdag, 11:00 - 17:00 uur, Museummolen De Walvisch, Westvest 229

Kinderen zijn welkom om bij de Museummolen koek en cake feestelijk te versieren! De eigen bijdrage is € 1.

F. LEZING SCHIEDAMSE BOKSGESCHIEDENIS

Zaterdag 9 september, 15:30 uur in Boksschool Hans de Jong, Singel 8

Schiedam kent een rijke boksgeschiedenis. Merel van der Vaart, conservator stadsgeschiedenis van het Stedelijk Museum Schiedam, deed onderzoek naar de geschiedenis van het boksen in Schiedam: de bokscers, de trainers en de gebouwen. Op zaterdag 9 september geeft ze daarover een lezing in Boksschool Hans de Jong. Aanmelden is niet nodig.

E. BOMENWANDELING - PLANTAGE

Zaterdag, 12:00 uur: Park de Plantage, Gerrit Verboonstraat bij herdenkingsmonument
De Plantage is gesticht in 1767 en is daarmee het oudste stadspark in Nederland. Het park heeft een uitzonderlijke collectie bomen, waarvan de oudste 150 jaar zijn. Van de historische aanleg zijn nog vele sporen terug te vinden in het huidige park. Een deel is recentelijk in oude staat teruggebracht. In het park staat ook een Wereldboom die in potentie 500 jaar oud kan worden. De wandeling duurt een uur.

- BINNENSTAD

Zaterdag, 14:00 uur: Park de Plantage, Gerrit Verboonstraat bij herdenkingsmonument

In de binnenstad staan veel meer bomen dan je zou verwachten. De gids, Huib Sneep, is een bekend bomenexpert en weet van elke boom die we op onze wandeling passeren de geschiedenis en de details. De route voert over de Lange Haven, Dam, Lange Kerkstraat, Broersvest naar de Plantage terug. De wandeling duurt 1,5 uur en er kunnen maximaal 20 deelnemers meelopen.

G. KINDERSPEURTOCHT IN DE BINNENSTAD

Zaterdag en zondag, informatie en
speurtocht bij de I-Punt in de Waag

Hoe veel weet jij al over Schiedam? Ga op
expeditie en ontdek de binnenstad. Deze
speurtocht voert langs een aantal open
monumentenpanden en door het centrum
van de stad, die al bijna 750 jaar oud is.
Kijk goed en beantwoord de vragen
om het codewoord te ontrafelen en
een leuke prijs te winnen.

I. RONDLEIDINGEN KETHEL

Zaterdag 9 en zondag 10 september bij
de Verspeekpomp, Schiedamseweg 1.

Op beide dagen vindt om 13:00 uur een
rondleiding plaats door de oude dorpskern
van Kethel. De gids is Jan Vlugman.

K. UITREIKING SCHILDJE HISTORISCHE VERENIGING

Zaterdag, 11:00 uur in Schepphuis, Dorpsstraat 17,
uitreiking schildje Historische Vereniging Schiedam

De Historische Vereniging Schiedam reikt een schildje uit aan eigenaren
Martijn en Mascha Barendregt voor de vakkundige restauratie van hun
woonhuis Kerklaan 12. Er zijn diverse sprekers, waaronder wethouder A.
Biekman. Zij bevestigt samen met de eigenaren het schildje op het huis.

H. ORGELWANDELING

Zaterdag, 12:30 uur, Stedelijk
Museum Schiedam, Hoogstraat 112
Stadsorganist Arjen Leistra neemt u
mee op orgelwandeling langs diverse
monumentale locaties. Hij bespeelt
de orgels in het Stedelijk Museum
Schiedam, de Westvestkerk, 't Huis te
Poort, de Havenkerk en de Grote Kerk.

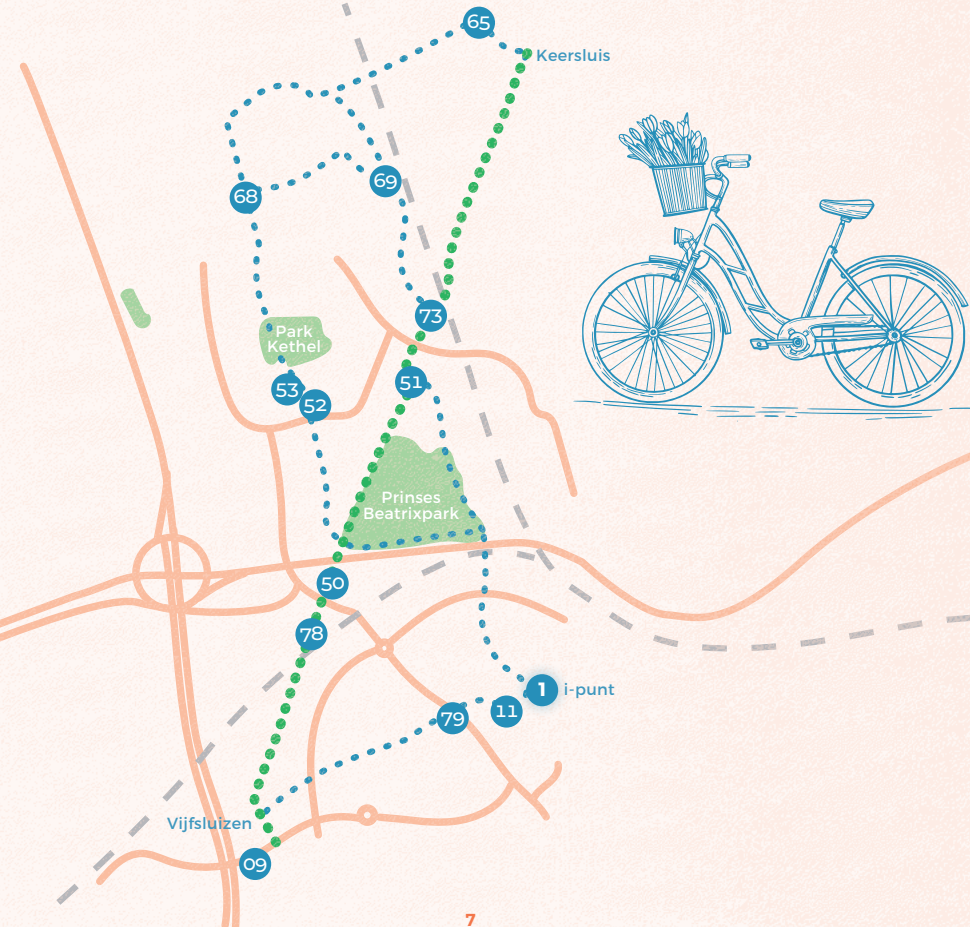
J. TUINCONCERT MUZIEKVERENIGING SINT RADBOUD IN KETHEL

Zaterdag 9 september, 16:00 uur
in de tuin bij de Sint-Jacobus de
Meerderekerk, Kerkweg 51-53

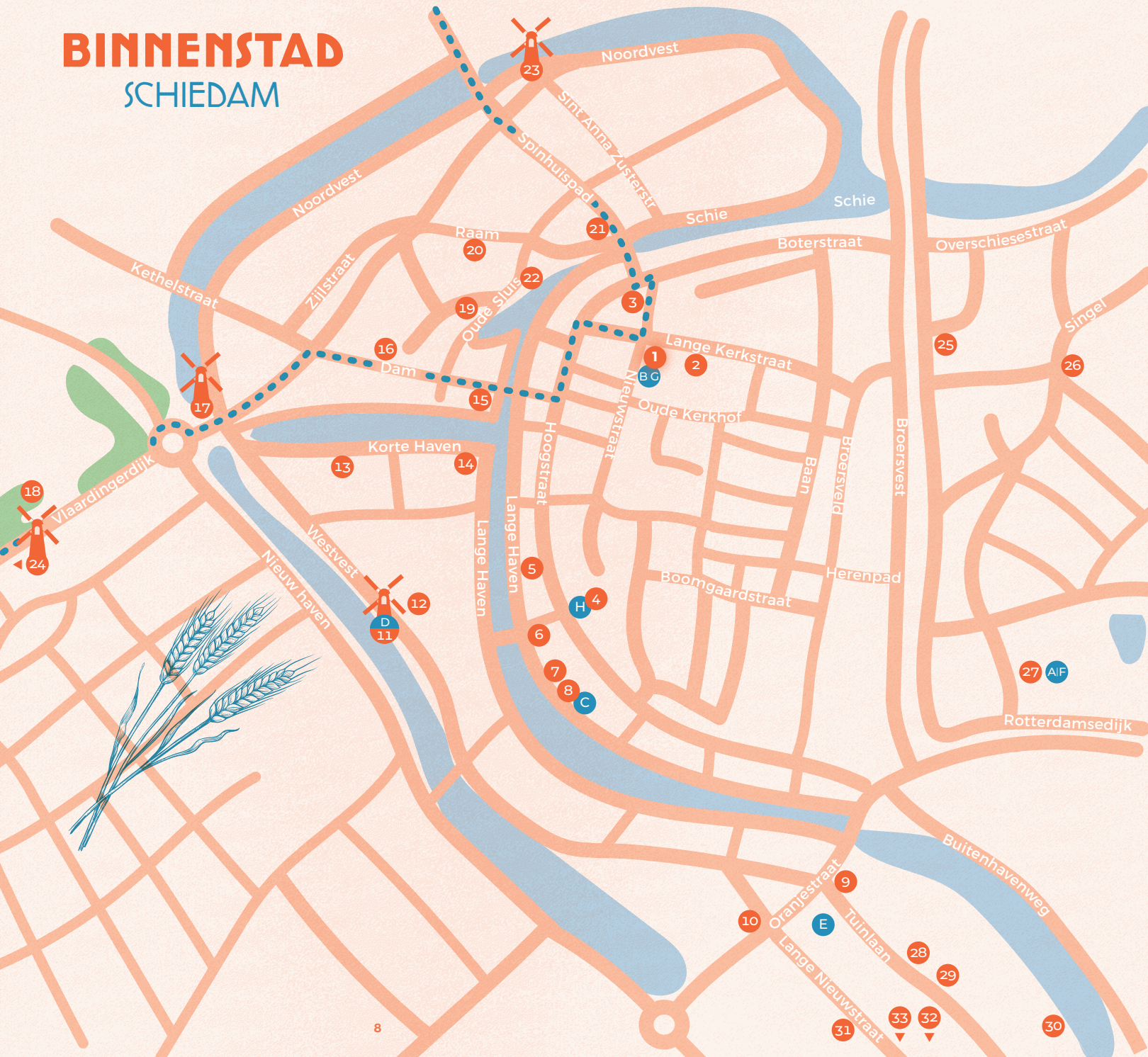
De kerk is aan de binnenzijde geheel
opgetrokken uit mergelsteen. Dit kwam
uit groeves uit Zuid Limburg en werd
verwerk door Limburgse vakkensen. Deze
mensen namen hun muziekinstrumenten
mee om in hun vrije tijd te spelen. Hieruit
is Radboud ontstaan en dit is nog steeds
een levendige vereniging.

MIDDEN DELFLAND POLDERFIETSROUTE

Wilt u uw bezoek aan Open Monumentendagen combineren met een fietstocht om
nog meer van Schiedam te zien? Met de Midden Delfland Polderfietsroute komt u langs
verschillende panden die deelnemen aan de Open Monumentendagen. De route begint bij
het I-punt. De eerste fietsknooppunt is nummer 11 in de Hoogstraat ter hoogte van de Korte
Dam. Vanuit daar fietst u richting knooppunt 79 en verder richting punt 9 (Vijfsluizen) om de
poldervaartroute te beginnen. Langs de Poldervaart zijn er informatiebordjes te vinden. Vanaf
knooppunt 9 loopt de route via knooppunten 78 - 50 - 51 - 73. Bij knooppunt 73 gaat u rechts
over de brug en kunt u de bebording "Poldervaartfietsroute" volgen links onder het spoor
door. De route loopt tot de Keersluis vlakbij de Schie. Vanaf de Keersluis kan het rondje verder
gefietst worden via knooppunt 65 - 69 - 68 - 53 - 52 en dan via het Hazepad, de Parkweg en
het Spinhuispad terug richting het centrum.

BINNENSTAD SCHIEDAM

NR	PAND	ZA	ZO
1	Waag - Informatiepunt	●	●
2	Grote- of Sint Janskerk	●	●
3	Oude Stadhuis	●	●
4	Stedelijk Museum Schiedam	●	●
5	Woonhuis, Lange Haven 98*	●	●
6	Nationaal Coöperatie Museum	●	●
7	Nationaal Jenevermuseum	●	●
8	Havenkerk	●	●
9	Voormalige HAV-bank*	●	●
10	Voormalige Lutherse kerk	●	●
11	Museummolen De Walvisch	●	●
12	Westvest90-kerk	●	●
13	St Catharina meisjesschool	●	●
14	Voormalig boekwinkel/drukker	●	●
15	Korenbeurs	●	●
16	Oud-Katholieke kerk 't Huis te Poort	●	●
17	Molen De Drie Koornbloemen	●	●
18	R.K. begraafplaats met kapel	●	●
19	Zakkendragershuis	●	●
20	Muradiye moskee	●	●
21	Woonhuis, Schie 84	●	●
22	Distilleerderij Wenneker	●	●
23	Molen De Palmboom	●	●
24	Babbersmolen	●	●
25	Ruïne Huis te Riviere	●	●
26	Liduina Basiliek	●	●
27	Boksschool Hans de Jong	●	●
28	Woonhuis, Tuinlaan 74	●	●
29	Woonhuis, Tuinlaan 58*	●	●
30	De Sodafabriek	●	●
31	Plantagekerk	●	●
32	Voormalige Alida-Bewaarschool	●	●
33	Heilig Hartkerk	●	●

● ACTIVITEITEN ● FIETSTOCHT
 ● OPEN ● GESLOTEN *Alleen met rondleiding

INFORMATIEPUNT BINNENSTAD

1 WAAG

Lange Kerkstraat 39
Zaterdag 10.00 – 17.00 uur
Zondag 11.00 – 16.00 uur

Bij de Waag treft u de informatiestand van het comité Open Monumentendagen.

Schiedam heeft sinds 1339 een stadswaag. Deze was eerst gelegen onder het stadhuis. Ruimtegebrek maakte het wenselijk om een nieuwe locatie te vinden en in 1579 werd de waag verplaatst naar de doopkapel van de Grote Kerk, die na de overgang naar de reformatie niet langer nodig was. Na de restauratie in 2016 werd het informatiepunt voor bezoekers gevestigd in de Waag en keerden ook de indrukwekkende waagschalen terug.

2 GROTE- OF SINT JANSKERK

Lange Kerkstraat 37
Zaterdag 11.00 – 17.00 uur
Zondag 12.00 – 17.00 uur

De kerk is vrij te bezichtigen. Bij binnenkomst krijgt u een informatieboekje. Op zaterdag tussen 13:00 en 14:00 uur speelt stadsbeiaardier Gerard de Waardt het carillon.

De Grote of Sint Janskerk is van oudsher de hoofdkerk van Schiedam. De kerk werd in 1252 gesticht en in de daaropvolgende eeuwen uitgebreid tot een driebeukige hallenkerk. Het koor werd rond 1400 voltooid terwijl het schip uit de vijftiende eeuw dateert. Ook de 54 meter hoge kerktoren is vijftiende-eeuws. In de kerk zijn de grafsteen van de stadsheilige Liduina en het Lam te vinden. Laatstgenoemde is een sculptuur van Sjeff Hendrickx opgebouwd uit brokstukken van de beeldenstorm uit 1572.

3 OUDE STADHUIS

Grote Markt 1
Zaterdag en zondag 12.00 – 17.00 uur

De aanwezige stadsgidsen van de Historische Vereniging Schiedam beantwoorden graag uw vragen over historisch Schiedam, maar staan ook klaar om u de weg te wijzen naar de 'Open Monumenten' of om een stukje met u mee te wandelen en u te vertellen over onze mooie stad.

Het oude stadhuis domineert door zijn plaatsing en architectuur de Grote Markt en symboliseert zo de wereldlijke macht en burgerlijk trots in de stad. Het gebouw is van oorsprong zestiende-eeuws maar werd na een brand in 1614 herbouwd. De huidige gevel is het gevolg van een verbouwing in 1782, toen er om het pand nieuw muurwerk werd gezet.

4 STEDELIJK MUSEUM SCHIEDAM, VOORMALIG SINT JACOBSGASTHUIS

Hoogstraat 112
Zaterdag en zondag 11.00 – 17.00 uur

De kapel is vrij toegankelijk. Op zondag 12.30 uur, 14.00 uur & 15.30 uur zijn er rondleidingen door het recentelijk gerenoveerde Sint Jacobsgasthuis. De rondleiding is gratis en begint bij het entreegebied van het museum. Aanmelden is gewenst via rsvp@stedelijkmuseumschiedam.nl onder vermelding van het aantal deelnemers en het gewenste tijdstip voor de rondleiding.

Het Stedelijk Museum Schiedam is gehuisvest in het voormalige Sint Jacobsgasthuis uit 1787. In 1783 bleek dat de middeleeuwse voorganger van dit bejaardentehuis in zeer slechte staat verkeerde. De regenten lieten plannen maken voor nieuwbouw. Getuige het resultaat, was stadsverfraaiing daarbij even belangrijk als een gezond en veilig onderkomen voor hulpbehoevende bejaarden.

5 WOONHUIS

Lange Haven 98
Zaterdag, rondleidingen om
11:00, 12:00, 14:00, 15:00 en 16:00 uur
Op overige tijden is het gebouw niet
toegankelijk voor bezoek.

Dit woonhuis wordt voor het eerst vermeld in de 16e eeuw en gaat terug op twee kleinere huizen – iets wat nog altijd zichtbaar is. Tot eind achttiende eeuw worden de huizen vooral bewoond door schippers en hun weduwen. In 1793 voegt meestersmid Jan Dijkmans beide huizen samen en maakt er zijn branderswoning van. Achter het huis, aan de Hoogstraat, komt de branderij. In 1890 wordt het woonhuis een beleggingsobject voor de huurmarkt. In 1956 vindt een grote verbouwing plaats voor de machinistenschool Grote Vaart. Sinds 1965 wordt het huis weer bewoond door particulieren.

6 NATIONAAL COÖPERATIE MUSEUM

Lange Haven 84
Zaterdag 11.00 – 17.00 uur
Zondag 12.00 – 17.00 uur

De winkel en woning laten zien hoe men een eeuw geleden werkte en leefde als middenstander. Op de eerste etage wordt de geschiedenis van de coöperaties in Nederland getoond. In de winkel is ouderwets snoepgoed te koop. Gratis toegang.

Het woon-winkelpand op de hoek van de Lange Haven en Appelmarkt wordt gekenmerkt door de gevels in eclectische stijl. Het pand dateert in zijn huidige opzet uit 1891. Sinds 1985 is hier het Nationaal Coöperatie Museum gevestigd.

7 NATIONAAL JENEVERMUSEUM

Lange Haven 74
Zaterdag 11:00 – 17:00 uur

De Branderij en de proefbar op de begane grond zijn gratis toegankelijk. Er vinden demonstraties plaats in de Branderij en in de proefbar wordt een bijpassende cocktail geschonken.

In 1794 opende hier een moutwijnbranderij. De raamindeling is karakteristiek voor een branderij: één raam rechts voor de ketels en twee ramen links voor de beslagbakken. Het spinnenwebraam boven de deur kan eruit zodat de stookketel hier voor reparatie uit kan. Een brand verwoestte in 1985 de branderij. In 1996 vestigde het Nationaal Jenevermuseum zich hier. In branderij De Gekroonde Brandersketel wordt nog steeds volgens de oudhollandse methode Schiedamse moutwijnjenever gemaakt.

8 HAVENKERK

Lange Haven 72
Zaterdag en zondag 12.00 – 17.00 uur

De Havenkerk uit 1822, met dorische zuilenportiek, valt direct op door de plaatsing in de binnenbocht van de Lange Haven. De kerk was een van de eerste katholieke kerkgebouwen die na de Reformatie in Nederland volledig nieuw werd gebouwd. Het kerkinterieur werd in de loop van de negentiende eeuw verrijkt met een fraai (neo)barok interieur. In 2019 en 2020 is de kerk gerestaureerd door BOEI.

SCHIE TV
MonumentaalSchiedam:
De Havenkerk YouTube

9 VOORMALIGE HAV-BANK

Gerrit Verboonstraat

Zaterdag en zondag

rondleiding om 14.00 uur

Bezoek van het pand onder begeleiding van bewoner Jolanda Maat. Verzamelen bij hoofdentree nabij brug. Op overige tijden is het gebouw niet toegankelijk voor bezoek.

In opdracht van de Hollandse Algemeene Verzekeringsbank ontwierp de landelijk bekende architect W.M. Dudok in 1933-1935 dit kantoorgebouw. Het is een voorbeeld van de Zakelijk Expressionistische bouwstijl. Samen met de Singelwijkflat aan de Koemarkt staat de HAV-bank symbool voor de moderniteit van een sterk veranderende samenleving en stad. In de jaren 1996-1997 is de bank tot appartementencomplex verbouwd.

10 VOORMALIGE LUTHERSE KERK

Lange Nieuwstraat 219

Zaterdag 11.00 - 17.00 uur

In 1892 lieten de Schiedamse Lutheranen het rond 1860 voltooide gispakhuis van de Fa. Bussman, Legner en Co verbouwen tot een waardig kerkgebouw. In 1897 werd ook het kantoor van het bedrijf verbouwd en wel tot onderkomen voor de predikant. De klokkentoren stamt uit 1948 en is een geschenk van de Noorse Lutheranen. Deze vervangt de klok die door de Duitse bezetter in 1942 in beslag was genomen en is omgesmolten voor de wapenindustrie.

11 MUSEUMMOLEN DE WALVISCH

Westvest 229

Zaterdag 11.00 - 17.00 uur

De museummolen is vrij te bezichtigen. Kinderen kunnen hier koek of cake versieren voor € 1.

Molen De Walvisch is gebouwd in 1794 en dankt zijn naam aan de Groenlandse walvisvaart waar ook Schiedamse vissers bij betrokken waren. De Walvisch heeft niet alleen voor de branderijen gemalen. In het begin van de jaren dertig van de vorige eeuw wordt zelfs magnesium verwerkt. In 2018 is molen De Walvisch volledig verbouwd tot gecombineerde museummolen en molenwinkel.

12 WESTVEST90-KERK

Westvest 90 - 92

Zaterdag 12.00 - 17.00 uur

Gedurende de dag worden korte concerten gegeven.

In 1909 liet de Nederlandse Protestantenvond Schiedam de Westvestkerk bouwen. De kerk en het bijbehorende gebouw zijn gegroepeerd aan twee zijden van een door een hek omsloten pleintje. De akoestiek van het gebouw is fameus en er vinden vele kamermuziekconcerten en klassieke cd-opnames plaats.

13 ST. CATHARINA MEISJESSCHOOL

Westmolenstraat 24-26
Zondag 12.00 - 15.00 uur

Op deze meisjesschool werd onderwijs gegeven door de dominicanessen. Het was onderdeel van het klooster van de dominicanessen dat in 1886-1887 aan de Korte Haven werd gebouwd. In het schoolgebouw en de achtervleugel is sinds 2012 Stichting Pameijer gevestigd.

14 VOORMALIGE BOEKWINKEL /DRUKKERIJ ROELANTS

Lange Haven 141
Zaterdag en zondag 11.00 - 17.00 uur

De winkelpui van dit uit de 17e eeuw daterende pand kwam tot stand in 1910 en werd ontworpen door J.W.H. Hartkamp. De rest van de voorgevel is 18e eeuws. In de negentiende eeuw was Roelants een belangrijk uitgeverij, die onder andere Charles Dickens bij het Nederlandse publiek introduceerde - en natuurlijk Piet Paaltjens, de dichtersnaam van de Schiedamse dominee François Haverschmidt. Ook gaf het bedrijf de *Schiedamsche Courant* uit.

15 KORENBEURS – DE BIBLIOTHEEK SCHIEDAM

Lange Haven 145
Zaterdag en zondag 10.00 - 17.00 uur
Medewerkers zijn aanwezig om uw vragen over het gebouw en de bibliotheek te beantwoorden. De brochure 'De Korenbeurs: iconische thuishaven in het hart van Schiedam' is gratis verkrijgbaar.

In 1783 werd door de Oeconomisch Burgermaatschappij een prijsvraag uitgeschreven voor een ontwerp voor een nieuwe koopmans- of korenbeurs in Schiedam. Het groeiend aantal handelstransacties vroeg om een representatief onderkomen. De voorgevel met torenbekroning kwam te liggen aan de Nieuwe Sluis. In 2015 werd de Korenbeurs de hoofdvestiging van de Bibliotheek Schiedam.

SCHIE TV
MonumentaalSchiedam:
De Korenbeurs YouTube

16 OUD-KATHOLIEKE KERK 'T HUIS TE POORT

Dam 28

Zaterdag 11.00 – 17.00 uur

Orgelspel door Andries Stam, Wouter Blacquièrre en Thijs Voss op het bureau-orgel van J. Strümpfler uit 1780 en het grote orgel van C.G.F Witte uit 1866.

De Oud-Katholieke Kerk en pastorie op de Dam 28 en 30 staan ook wel bekend als 't Huis te Poort. De naam verwijst naar het voorname woonhuis dat hier stond en in de zeventiende eeuw werd verbouwd tot schuilkerk. Met de nieuwbouw in 1862 kwam een als zodanig herkenbaar kerkgebouw tot stand. Tussen 2006 en 2009 is het gerestaureerd onder begeleiding van Stadsherstel Schiedam.

17 MOLEN DE DRIE KOORNBLOEMEN

Vellevest 5

Zondag 11.00 – 16.00 uur

De molen is enkel toegankelijk voor kinderen ouder dan 12 jaar.

Molen De Drie Koornbloemen dateert uit 1770 en is daarmee de oudste nog bestaande brandersmolen van Schiedam. Uniek voor Schiedam is het aan de molen verbonden molenaarshuis. Op de sfeervolle molenzolders is goed te zien dat na de neergang van de jeneverindustrie de brandersmolens werden gebruikt voor allerlei andere toepassingen op windenergie. Zo beschikt de molen over de restanten van een pelwerk waarmee onder meer rijst werd gepeld.

SCHIE TV

MonumentaalSchiedam:
Molen De Drie
Koornbloemen YouTube

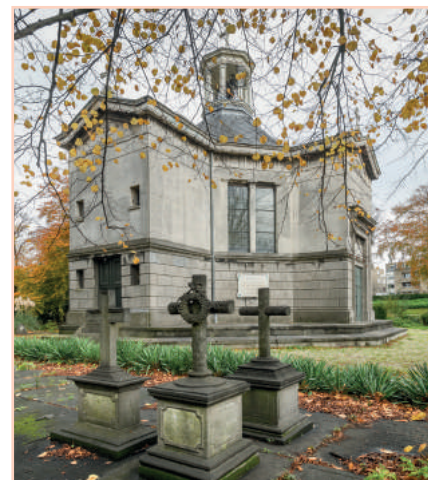
18 ROOMS-KATHOLIEKE BEGRAAFPLAATS MET KAPEL

Vlaardingerdijk 48

Zaterdag 12.00 – 17.00 uur

Bij de kapel is een proeverij van traditionele Roemeense gerechten, naast twee foto-tentoonstellingen. "Momenten uit het leven van een Monument – 170 jaar na de eerstesteenlegging bij de Kapel" en "22 jaar uit het leven van de Roemeens-Orthodoxe gemeenschap in de Kapel der Opstanding".

De voormalige rooms-katholieke begraafplaats werd in 1849 ingericht. Architect W. Thijssen ontwierp in 1853 een achzijdig, neoclassicistisch gebouw. Op 13 mei 1953 was de eerstesteenlegging bij de Kapel. De begraafplaats werd in 1972 gesloten. Stadsherstel Schiedam zette zich in voor behoud van de kapel en begeleidde de restauratie. Nu is hier de Roemeens-Orthodoxe Kerk gevestigd. De inrichting met prachtige iconen past uitstekend bij de gewijde sfeer van de kapel.

SCHIE TV

MonumentaalSchiedam:
R.K. Begraafplaats met kapel
YouTube

19 ZAKKENDRAGERSHUIS

Oude Sluis 19

Zaterdag en zondag 11.00 – 17.00 uur

Het Zakkendragersgilde geeft - natuurlijk in traditionele kledij - rondleidingen door het Zakkendragershuis en vertoont een film over het ontstaan van Schiedam, de geschiedenis van de stad en het gilde.

Het markante Zakkendragershuis uit 1725 was het hoofdkwartier van het Zakkendragersgilde Sint Anthonis. De zakkendragers hadden sinds 1465 het exclusieve recht goederen te laden en te lossen. Het gilde was dan ook een belangrijke schakel in de Schiedamse economie. In 2017 is het gebouw opnieuw ingericht, waarbij oorspronkelijke interieuronderdelen terug zijn geplaatst.

20 MURADIYE MOSKEE

Raam 5-9

Zaterdag en zondag 14.00 – 17.00 uur

Schiedamser kan het haast niet: de Muradiye moskee is een omgebouwde distilleerderij. Oorspronkelijk werd het complex gebruikt door distilleerderij UTO, thans Herman Jansen. In 1995 kreeg het zijn religieuze functie.

21 WOONHUIS

Schie 84

Zaterdag 11.00 - 17.00 uur

De eigenaar heeft een mini tentoonstelling met een maquette ingericht over zijn pand. Hij toont enkele klassieke schilderijen van zijn hand van monumentale gebouwen in Schiedam.

Dit pand is met veel liefde gerestaureerd. De pui dateert van rond 1780. Een mooi detail zijn de guirlandes boven de ingang. De rest van de woning stamt uit de zeventiende eeuw. Men vermoedt dat het bouwjaar 1668 is.

22 DISTILLEERDERIJ WENNEKER

Schie 94

Zaterdag en zondag 12.00 – 17.00 uur

Schie 94 is nu in gebruik als woonhuis, maar vroeger was op dit adres de distilleerderij van Wenneker gevestigd. Joannes Wenneker startte zijn bedrijf in het pand in 1892 en verkocht het in 1903. Tot 1967 was het in gebruik als distilleerderij waarna het leeg kwam te staan en in verval raakte. Op initiatief van Stadsherstel werd het gebouw eind jaren tachtig van de vorige eeuw gerestaureerd.

23 MOLEN DE PALMBOOM

Noordvest 34

Zaterdag 11.00 – 16.00 uur

Brandersmolen De Palmboom werd in 1781 gebouwd. In 1901 werd zij slachtoffer van een van de grootste branden uit de Schiedamse geschiedenis. Er bleef alleen een stomp over die gelukkig nooit gesloopt is. Begin jaren negentig van de vorige eeuw werd de molen weer opgebouwd en heeft tot 2018 als museummolen gefunctioneerd. Sindsdien vinden in De Palmboom uiteenlopende activiteiten plaats. De zolders zijn tegenwoordig te huur als bedrijfsruimte en voor bijeenkomsten.

24 BABBERSMOLEN

Schiedamsedijk 2a
Zaterdag 11.00 – 16.00 uur

Met het bouwjaar 1710 is de Babbersmolen de oudste, nog bestaande stenen poldermolen van Nederland. De molen bemaalde de verdwenen Babberspolder en sloeg het water uit op de Poldervaart. In 2013 werd de molen gerestaureerd en bevat hij weer een ingerichte molenaarswoning en historisch erf om bezoekers te laten zien hoe een poldermolenaarsgezin leefde in en van de natuur. Naast de molen ligt een minipolder met handpompen, scheprad en sluizen.

SCHIE TV

Monumentaal Schiedam
De Babbersmolen *YouTube*

25 RUÏNE HUIS
TE RIVIERE

Broersvest (naast Stadskantoor)
Zaterdag en zondag 12.00 – 17.00 uur
De ruïne is vrij te bezoeken. Let op: betreden op eigen risico.

Enigszins verscholen bij het Stadskantoor ligt de ruïne van het Huis te Riviere, het kasteel van Aleida van Avesnes. Deze dochter van graaf Floris IV van Holland en weduwe van Jan van Avesnes, graaf van Henegouwen (Hainaut), bouwde het kasteel in een pas aangekochte polder aan de Schie. Zij gaf de nederzetting die hier ontstond in 1275 stadsrechten. Het beeld van Aleida (1975) is van Theresia van der Pant.

26 LIDUINA BASILIEK

Singel 104
Zaterdag en zondag 12.00 – 17.00 uur

De Basiliek van de Heilige Liduina, in de volksmond bekend als de Singelkerk, werd in 1878 gebouwd naar ontwerp van de bekende kerkarchitect E.J. Margry, die zich sterk liet inspireren door de dertiende-eeuwse Franse gotiek. Daarmee wilde hij de macht en de pracht van het katholieke geloof tot uitdrukking brengen. Op 18 juni 1990 heeft paus Johannes Paulus II de kerk verheven tot Basiliek.

27 BOKSSCHOOL HANS DE JONG

Singel 8
Zaterdag 10:00 uur – 16:00 uur

Old school boxing Hans de Jong is de oudste boksschool van Schiedam. In 1957 opgericht als Boksverenging De Haan streek het na vele omzwervingen door de stad, waaronder het voormalig Volksbadhuis, onder een nieuwe naam neer aan de Singel. Binnen getuigen foto's en posters van de roemruchte historie van de school. Sinds juli 2023 is ook het speciaal voor de boksschool gemaakte kunstwerk Marie-Louise van beeldhouwster Anne Wenzel te bewonderen. Foto: Aad Hoogendoorn

28 WOONHUIS

Tuinlaan 74
Zaterdag en zondag 12.00 – 17.00 uur

Op beide dagen worden door de eigenaar rondleidingen gegeven om 12.00 uur en om 14.00 uur.

Dit statige pand aan de Tuinlaan werd in 1878 gebouwd door de hout(groot)handelaar Cornelis Broeksmit en zijn vrouw Cornelia Odé. De huidige eigenaren hebben het zorgvuldig teruggebracht in de originele staat, met behoud of herintroductie van allerlei oude details zoals plafonds, schouwen, glas-in-lood, etcetera. In de vestibule en de door de Schiedamse architect Piet Sanders uitgebouwde serre, werden wandschilderingen onder oude verflagen gevonden en gerestaureerd.

29 WOONHUIS

Tuinlaan 58

Zaterdag, alleen met rondleidingen

De eigenaar geeft om 10:00, 11:00 en 15:30 uur een rondleiding door het huis. De maximale groepsgrootte is 15 personen. Op overige tijden is het gebouw niet toegankelijk voor bezoek.

Deze statige woning dateert uit 1785 en is gebouwd in de Lodewijk XVI-stijl. De voorgevel valt op door een rijk versierde hardstenen ingangspartij met Franse lელიe en houtsnijwerk. Bekende Schiedamse distillateurs en leden van het gemeentebestuur hebben hier gewoond. In 1932 werd het pand verbouwd tot rusthuis voor ouderen. Later is het nog in gebruik geweest als kantoor. In 1997-1998 is het grondig gerestaureerd en wordt het weer bewoond.

SCHIE TV

Woonhuis Tuinlaan 58,
aan de Plantage YouTube

30 DE SODAFABRIEK

Makkerstraat 5

Zaterdag 11.00 - 17.00 uur | Zondag 12.00 - 17.00 uur

De SodaFabriek ontwikkelt en groeit steeds verder naar een lokaal en sociaal cultureel centrum. Het gebouw zal dit jaar tot de nok gevuld zijn met verschillende vormen van kunst, muziek en theater. Door de SodaFabriek op Instagram te volgen, blijft u op de hoogte van de actualiteiten.

De voormalige pakhuizen Koerland en Lijfland, nu beter bekend als De Sodafabriek, werden rond 1800 gebouwd achter een herenhuis op de Tuinlaan. Ze zijn zeer groot en hebben een typerende open plattgrond, met grote ruimtes die alleen gedragen worden door zware balkenlagen met onderslagbalken. Na de teruggang van de jeneverindustrie in het laatste kwart van de negentiende eeuw werden de gebouwen in gebruik genomen voor de productie van Sodakristallen.

31 PLANTAGEKERK

Lange Nieuwstraat 61-63

Zaterdag 13.00 - 17.00 uur

De Plantagekerk is vrij te bezichtigen. Tussen 13:00 en 16:00 uur wordt het historische Rütter-orgel bespeeld door diverse organisten.

De Plantagekerk werd in 1871 gebouwd voor de Christelijk Gereformeerde Gemeente in Schiedam. De classicistische voorgevel met een gestucte begane grond valt haast niet op in de gevelrij van voornamelijk woonhuizen langs de Plantage. Deze sobere en eenvoudige uitstraling paste wonderwel bij de gereformeerde opdrachtgevers. De Plantagekerk wordt nu gebruikt door de Hersteld Hervormde Gemeente Schiedam.

32 VOORMALIGE ALIDA-BEWAARSCHOOL

Leliestraat 10

Zaterdag en zondag 12.00 - 15.00 uur

Bezoek in de middag dit historisch pand en bewonder de binnenkant onder het genot van koffie, thee en versgebakken stroopwafels!

De Leliestraat 10 is ooit begonnen als de kleuterschool bekend als de Alida-Bewaarsschool. Het pand is aan het eind van de 19e eeuw gebouwd in eclectische stijl. Daarna is het pand nog enige tijd gebruikt als bibliotheek, tot deze verhuisde naar de Nieuwe Maasstraat. Tegenwoordig wordt het pand gebruikt door de Bewoners Vereniging Schiedam-Zuid, het WijksOndersteuningsTeam Zuid en Dock.

33 HEILIG HARTKERK

Lekstraat 55, Rijnstraat 1
Zaterdag 12.00 – 17.00 uur

De Heilig Hartkerk of Gorzenkerk is beeldbepalend voor de wijk Schiedam-Zuid. Architecten Pierre Cuypers en (later) Han Groenewegen tekenden voor het ontwerp. Vanwege het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog werd dit ontwerp in neogotische stijl niet uitgevoerd omdat de materialen uit het buitenland moesten komen. Het uiteindelijke gebouw kwam tot stand in een meer zakelijke bouwstijl, verwant aan de Amsterdamse School. De kerk werd in 1927 ingewijd. Het gebouw is inmiddels aan de eredienst onttrokken en wordt herbestemd.

SCHIE TV

Monumentaal Schiedam: De Heilig Hart kerk in de Gorzen
[YouTube](#)

KETHEL & KERKBUURT SCHIEDAM

NR	PAND	ZA	ZO
34	Sint-Jacobus de Meerderekerk	●	●
35	De Groene Raat	●	●
36	Dorpskerk	●	●
37	Verspeekpomp - Informatiepunt	●	●
38	Vergulde Valk 't Kethelhuys	●	●
39	Winkelpand, Kerklaan 2	●	●
40	Woonhuis, Kerklaan 12	●	●
41	't Schepphuis (voormalig Dorpsschool)	●	●

34 SINT-JACOBUS DE MEERDEREKERK

Kerkweg 51-53

Zaterdag 11.00 – 17.00 uur

Zondag 13.00 – 17.00 uur

Een pelgrimsstempel is op
verzoek te verkrijgen.

De architect en kerkenbouwer A.C. Bleijs baseerde zijn ontwerp op de romaanse abdijkerk van Rolduc en de Onze-Lieve-Vrouwebasiliek te Maastricht. De opbouw en de plattegrond van de Sint Jacobuskerk vinden hun inspiratie in de oudste kerken van ons land. De bouw vond plaats in de jaren 1888-'90. Het indrukwekkende interieur is geheel opgetrokken uit mergel.

SCHIE TV

MonumentaalSchiedam:
de Jacobuskerk YouTube

35 DE GROENE RAAT

Harreweg 19

Zaterdag en zondag 11.00 – 16.00 uur

Op beide dagen wordt om 14.00 uur een rondleiding gegeven langs de waterbuffertank en de voorbeeldtuinen. In de theetuin wordt koffie of thee geschonken.

De Harreweg is een verhoogde verbindingsweg door het oorspronkelijke polderlandschap. Dit landschap is grotendeels verdwenen, maar het boerderijtje herinnert aan het agrarische karakter van Kethel en omgeving. De Groene Raat is de tegenwoordige naam van een saksische of hallenboerderij uit de zeventiende eeuw, waarbij de woon- en werkruimte in een enkele ruimte zijn gesitueerd. In 1967 kwam het pand in het bezit van de Gemeente Schiedam. Tegenwoordig is Irado de beheerder. Rond het gebouw zijn voorbeeldtuinen, kruiden- en moestuinen.

36 DORPSKERK

Noordeinde 10

Zaterdag en zondag 13.00 – 16.00 uur

Aan het begin van de dertiende eeuw werd op een kunstmatig aangelegde heuvel van klei een klein bakstenen gebouw opgetrokken, ter plaatse van de huidige zuidbeuk van de kerk. Rond 1300 werd een toren aan de kerk toegevoegd. Na 1591 kwam het gebouw in calvinistische handen waarna de inrichting werd gewijzigd naar protestantse behoeften. In 1928-1929 werd de kerk gerestaureerd.

INFORMATIEPUNT KETHEL

37 VERSPEEKPOMP

Schiedamseweg 1

Zaterdag 12.00 – 16.00 uur

Zondag 11.00 – 16.00 uur

Tijdens het Open Monumentenweekend staat de werkgroep Kethel van de Historische Vereniging Schiedam bij de Verspeekpomp. U kunt daar terecht met uw vragen en voor meer informatie over het programma en de opengestelde panden.

Eind negentiende eeuw streed winkelier en gemeenteraadslid J.J. Verspeek ervoor dat de bewoners van het dorp Kethel toegang

kregen tot schoon en veilig drinkwater. In 1898 zorgde hij ervoor dat er middenin het dorp een pomp werd geplaatst. De pomp werd overbodig toen Kethel in 1914 werd aangesloten op de Schiedamse watertoren. De huidige Verspeekpomp is een replica die in 2012 op initiatief van de huidige dorpsbewoners kon worden geplaatst.

38 VERGULDE VALK 'T KETHELHUY'S

Schiedamseweg 2
Zaterdag en zondag
11.00 - 16.00 uur

Deze voormalige herberg met winkel en woonhuis stamt oorspronkelijk uit 1573. De herberg droeg de naam 'Vergulde Valk'. Later heeft er een kruidenierswinkel in het pand gezeten. Tegenwoordig fungeert het als woonhuis met thee- en cadeauwinkel.

39 WINKELPAND

Kerklaan 2
Zaterdag 11.00 - 16.00 uur

Vóór 1980 had Piet van Beurden hier zijn kappers- en rookwarenwinkel. Zijn vrouw had in de naastliggende ruimte een manufacturenwinkel. Tegenwoordig heeft kleindochter Joreen hier een massagepraktijk en winkel met duurzame artikelen.

40 WOONHUIS

Kerklaan 12
Zaterdag 12.00 - 16.00 uur

De eigenaar geeft buiten zijn woonhuis uitleg over de materialen en kenmerkende objecten die hij gebruikt heeft tijdens de verbouwing.

Het in oorsprong 18e-eeuwse woonhuis is het oudste huis aan de Kerklaan. De eigenaren hebben dit huis de afgelopen zes jaar grondig gerenoveerd en gerestaureerd. De vele veranderingen zijn in de gevels goed te zien. Al deze sporen zijn bij de restauratie hersteld en zichtbaar gebleven. Ook werd de oorspronkelijke tuitgevel, die rond 1900 verdween, weer herbouwd. Om de woning toekomstbestendig te maken, werd in de zijgevel een erker toegevoegd en werden dakkapellen geplaatst.

41 'T SCHEPPHUIS (VOORMALIGE DORPSSCHOOL)

Dorpsstraat 17
Zaterdag 12.00 - 16.00 uur
Zondag 12.00 - 16.00 uur
Expositie van historische schoolspullen. Ook worden er Kethelse films en Kethelse fotoboeken getoond. U kunt een kopje koffie of thee halen.

't Schepphuis was oorspronkelijk de oude parochieschool, die reeds in 1559 werd vermeld in kerkelijke archieven. De architectuur wordt gekenmerkt door eenvoud. Het gebouwtje wordt sinds 1833, toen het toenmalige schoolhoofd meester C.C. Schepp vol trots een gevelsteen liet plaatsen met zijn eigen naam erop, door iedereen 't Schepphuis genoemd. Inmiddels is 't Schepphuis geen school meer.

Open
MONUMENTENDAG
E

 @omdschiedam

 @omdsdam

 www.Openmonumentendag.nl/schiedam

Ontwerp **Studio Vuurtoren** | Fotografie **Arnoud Kos / Bob van der Vlist**